

Boverkets rapport om utvärdering av tidsfrister och förslag till sanktioner (2017:4)

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) avstyrker författningsförslaget i sin helhet. Förslaget innebär ett oacceptabelt ingrepp i kommunens rätt att via avgift finansiera delar av byggnadsnämndens uppgifter. SKL anser:

- att förslaget riskerar att leda till underfinansiering och ytterligare kompetensförsörjningsproblem för byggnadsnämnder som redan har svårigheter att rekrytera och behålla personal.
- att kompetensbristen inom byggsektorn bör åtgärdas genom en väsentligt stärkt rekryteringsbas för arbetskraft inom området. Det skulle vara betydligt mer effektivt än ekonomiska sanktioner mot kommuner med bristande resurser.
- det som positivt att vägledning tas fram avseende komplettförklaring.

Grunderna för kommunens rätt till avgiftsuttag

SKL anser att det är viktigt med förståelse för att avgiftsuttaget via taxa har till syfte att kommunen ska tillförsäkras tillräckliga resurser för att finansiera sina obligatoriska uppgifter enligt PBL. Det framgår inte i rapporten.

Den som vill bygga är enligt Plan- och bygglagen (PBL) tvungen att ansöka om exempelvis bygglov. Enligt lagen är kommunen å sin sida via byggnadsnämnden skyldig att handlägga denna ansökan. Det är en myndighetsutövning som staten ålagt kommunen att sköta. Handläggningen som kommunen ska utföra kräver resurser. För att kommunen ska kunna få täckning för de kostnader som uppstår i samband med myndighetsutövningen, ger lagen byggnadsnämnden rätt att via taxa ta ut avgifter för handläggningen från den som ansöker om exempelvis bygglov. Kommunen kan välja att i högre eller lägre grad skattefinansiera myndighetsutövningen. Det är ett kommunalpolitiskt beslut.

Vikten av snabb handläggning är väl känd

Kommunernas handläggning av de aktuella ärendekategorierna har redan reglerats med tidsfrister, förutom de allmänna kraven i förvaltningslagen om enkel och snabb handläggning. Statens syn på vikten av snabb handläggning i dessa ärenden är därmed väl känd. Enligt SKL:s uppfattning arbetar landets kommuner mycket intensivt med att ständigt effektivisera handläggningen av PBL-ärenden.

Ett metodiskt arbete bör ske för att förenkla bygglovsprocesser och tiden för bygglov utifrån ett medborgarperspektiv men även för att effektivisera kommunernas arbete

med bygglovsprocesser. Berörda parter bör arbeta med beslutsstöd till kommunerna samt att öka digitaliseringen inom bygglovshantering.

Författningsförslaget fråntar kommunen rätten att täcka sina kostnader

Förslaget innebär att kommunen fråntas rätten att täcka sina kostnader för handläggningen i de fall som tidsfristerna inte kan hållas.

Den handläggning som ska ske i lov- och anmälningssärenden är omfattande. Den kräver personresurser från kommunens sida. Om kommunen i enlighet med förslaget inte får tillgång till de intäkter som ska finansiera handläggningen, minskar byggnadsnämndens möjlighet till att ha de resurser som uppgiften kräver.

SKL anser att förslaget riskerar att leda till underfinansiering och ytterligare kompetensförsörjningsproblem för byggnadsnämnder som redan har svårigheter att rekrytera och behålla personal.

SKL anser att det är mycket viktigt att lagstiftningen tidsmässigt tillåter en rättssäker hantering av ärenden. Om kommunen blir tvungen att fatta beslut i ett ärende utan att exempelvis hinna invänta viktiga remissynpunkter, för att inte drabbas av ekonomiska konsekvenser, riskerar det att leda till bristande beslutsunderlag.

SKL vill understryka att rätten till delegation av beslutanderätt till tjänstemän eller enskilda förtroendevalda är en möjlighet för byggnadsnämnden, inte en skyldighet. Kommunen måste ha rimliga tider till sitt förfogande för att politiskt behandla de ärenden som åligger byggnadsnämnden.

SKL anser att det finns många oklarheter i rapporten och i dess författningsförslag. Konsekvensbeskrivningen är också bristfällig. SKL vill understryka att hastigt beredda och ofullständiga förslag som kan få stora ekonomiska konsekvenser för kommunerna och minska förutsättningarna för att kommunen ska kunna sköta sitt uppdrag, inte är ett bra sätt att verka för ett ökat bostadsbyggande.

SKL avstyrker författningsförslaget i sin helhet. Förslaget innebär ett oacceptabelt ingrepp i kommunens rätt att via avgift finansiera delar av byggnadsnämndens uppgifter.

Problemet är inte överskridande av tidsfrister

Rapporten visar att det problem som förslaget ska adressera är mycket begränsat. Boverket har gjort en studie av hur nuvarande regler om tidsfrister för ärenden om förhandsbesked, lov och anmälan tillämpas och upplevs av byggnadsnämnderna.

Enligt denna studie handlägger 188 av 244 svarande kommuner över 90 % av sina ärenden inom tidsfristen på endast 10 veckor.

198 av 244 svarande kommuner handlägger över 90 % av sina ärenden inom tidsfristen på 10 veckor, inklusive eventuell förlängning med 10 veckor.

Tendensen ser likartad ut när det gäller tidsfristen för anmälningssärenden.

Av rapporten framgår att det inte larmats i branschen (får förstås som byggbranschen) om att det är överdrivet långa handläggningstider hos landets byggnadsnämnder. Det som marknadens aktörer funnit mer problematiskt är avgörandet av om ärendet är komplett eller vad som ska ingå i en ansökan.

Det kommunerna uppger som orsak till att tidsfristerna inte kan hållas är att ärenden är komplicerade och tidskrävande, hög arbetsbelastning, resursbrist och att remissyttranden och utredningar dröjer.

Kompetensbristen måste åtgärdas

Många kommuner har idag svårigheter att rekrytera och behålla personal för sin bygglovhantering. Kompetensbristen inom byggsektorn är väl känd av staten. SKL anser att kompetensbristen inom byggsektorn bör åtgärdas genom en väsentligt stärkt rekryteringsbas för arbetskraft inom området. Det skulle vara betydligt mer effektivt än ekonomiska sanktioner mot kommuner med bristande resurser.

Positivt med vägledning avseende komplettförklaring

Frågan om när ett ärende ska betraktas som komplett är ibland oklar, vilket Boverkets undersökning också pekar på.

SKL ser det som positivt att vägledning tas fram avseende komplettförklaring. Det bör kunna vara till nytta för landets byggnadsnämnder.

Skadeståndslagen gäller redan idag

Genom skadeståndslagen finns redan idag möjligheter att få ersättning i det fall en bygglovsökande lider skada för fel eller försummelser som sker inom ramen för byggnadsnämndens myndighetsutövning. SKL anser att denna reglering är fullt tillräcklig.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande